

Qui ueni tude et circumcis.

Rom. 2.

Iosephus iusti.

Dei.

Psal. 2.

luda telaudabunt fratres tu manus tua in tergo inimicorum tuorum, ado

Genes. 49. *tabunte filii patris tui. Catulus leonis luda, de germine mithi fili ascendit;*

recumbens dormiuit in leo, & ut catulus quis excitabit eum? non deficiet;

princeps de luda, neq; dux de femoribus eius, donec ueniet cui reposum;

est. & ipse erit expectatio gentium. Quum duodecim apud Hebreos tribus

essent, ex quibus gens uniuersa confabat, unus harum primus parentis ac

princeps existit ludas, ad quem ea quae modo citauimus ab oraculo directa

sunt, quae de illo ipso Christum proditum significant. Quod si eodem con-

gresteris, & huic quam non tractamus eas item, quae in superioribus positae

sunt prophetas apposueris, inuenies similitatione ad quoddam signum co-

mune,

Ore tur in diebus eius iustitia & abundantia pacis. Iudas autem apostolus,

qui in diebus illius seruandi sunt, omnes sunt qui illius pietatem ac cultum

ex iudeo populo acceperint. Apostoli eiusdem & discipuli & Euangelista;

aut: etiam omnes qui in occulto iudeum, uerumq; Israel conferuent, cum ui-

teris qui secundum spiritum Deum uideat. Non enim qui in aperito iudeus

est, inquit Apostolus, neq; qua in aperito in carne est est circumcisio, sed qui

in occulto iudeus: & circumcisio cordis in spiritu, nō in litera, cuius laus nō

ex hominibus, sed ex Deo est. Hos igitur ex Christi uocatione iudeum in

occulto & uerum Israel referentes alio nomine esse uocando dicte, non uique

iudeos, aut Israel, sed nouo quadam praeferre. Hoc enim, inquit, no-

men, quo uocabit eos Dominus lofdecim, quae ex interpretatione est, qui

iusti sunt Dei. Considera autem, num fortiora à Iofsi factum sit nomen, &

lofdecim dei ipsi Iesu appellator apud Deum, qui aptid homines quide

Graec quodam more a Christo denominetur: Hebraica autem lingua tam

apud ipsos, quam apud prophetas, ab ipso Iesu tantum per illum seruat lo-

fdecim. Ex quo illud dictum est. Et hoc nomen quo uocabit eos Dominus

lofdecim inter prophetas. Nam qui eius de quo prophetis loquitur, inquit,

populus futurus est, quum ad sensum acceptus iudas sit atq; Israel, ab lo-

nominabitur lofdecim. Atq; hac, inquit, appellatione uocabuntur non a-

pud homines, sed apud Deum, et apud prophetas eius. Attende enim diligē-

ter ipsum oraculum, dum ait: Et hoc nomen, quo uocabit eos Dominus, lo-

fdecim inter prophetas, quod nomen, ut dixi, in nostram lingua conver-

sum, iustos. Dei significat. Quum autem sic seruandi sint, antiquum & graue

acerbisimo ut damnum se contritum iugum: & quibus ante uene-

tur imploratis uinculis, ea se perfectum pollicetur Deus. Quocirca non

amplius alienis inservient, sed uni ipsi fructum gratis immittant alterent. Huc

adde illud quod in secundo Psalmo in aduentu Christi uocationeq; genui-

dicit oraculum: Disfrumpamus uincula eorum, & projiciamus à nobis iugū

iporum. Cui cognatum & simile esse arbitror, quod nunc in manibus est,

dicens: In die illa, dixit Dominus, confiteram iugum de collo eorum, & uincula

eorum configram, neq; operabuntur amplius diis alienis, sed operabun-

tur Domino Deo suo. Ceterum, quod de fructu quidē ventris David, & de

semine Solomonis, de radice Iesu Christi. Dei oraculum sit dictum, quod e-

tiam ipsum factum est, quādum cum innumerabilibus alijs appellacionibus,

etiam David ipsum diuina uocant oracula, latissimè probabant ea que

sunt. Quod uero erat de tribu iudea dicitur proditum, ne quare

dum quidē fuerit, quum ex alia nulla ex hac ipsa ortus sit ipse

David. Porro idem hoc plenioris cutulam fidei gratia oraculum quoque

illud ostenderit, quod apud Mosem in hunc modum se haberet.

Demonstratio. X.

541

uine, unum atq; eundē nūciari. Illa quidē de eo dicebat, qui de radice Iesu
effet surrecturus, & erit qui surgit imperare gentibus in ipso gentes sperabūt.
Alia uero de filio Solomonis, & dominabitur à mari usq; ad mare, et à flumi
nunc tractādam assūplimus, itidē: Donec ueniat, inquit, cui repositū est,
& ipse erit expectatio gentium. Quod si haec de gentibus oracula cōcordant,
et osēsum est quemadmodū dū ea quoq; qua hęc ipsi antecelerūt, ad Salua-
torem nostrā suū, nihil amplius fuerit impedimento, quin hoc ipsum
quęq; quod nū trāstamus, eundē illum respiciat, quandoquidē iam cōcef-
uit eli, consentanea inter se ab omnibus illis diuinari: præfertum quā uſq; ad
tempora aduentus Salvatoris nostri iudeic gentis principes: eiūdēq; duces
ex maiori suoru successione permāserint, unā uero cū eius aduentu defece-
runt gentiū pariter expectatio finē ipsius Iacob uaticinio impoluerit. Igli-
tūr hoc enī in loco Christus, qui ipse nō aliud de tribu iudea proditrus signi-
ficatur, quicq; David & Solomon, atq; ex radice Iesu exturus ferebatur,
ex eadem tribu profectus ostēdūt. Nam Iesu quidē filius fuit David, ipsi-
us autem David Solomon, qui de tribu iudea oriundi sunt. Erit ergo ex eadē
Saluator ac Dominus noster, sicut etiā ditinus Euangeliū Matthēus in
eius genere narrando testificatur, dicens: Liber generationis Iesu Christi filij Mat. 1.
David, filij Abrahā. Abrahā genuit Ilaic, Ilaic autē genuit Iacob, Iacob au-
tem genuit ludam & exētra. Sed quando harum rerum propriam demon-
strationem explicauimus, tempus iam fuerit intueri, quibus temporibus ea
quę proprie predixerant, completa sint.

PRAEFATI.

Vum antea demōstrauerimus in quā multis scri-
pturā diuinā locis Dei uerbum ad homines uen-
turum caneretur: unde & ubi, & quomodo ijs qui
in terra uersarentur uidendum propheticis apud
Hebreos uocibus nunciaretur, & quod idem, nō
alius, sed ipse ille esse Dei filius, qui omnia secula
antecedit, quemq; in alijs, et Deū, & Dominiū, & primū imperato
rem, & magni cōsiliū angelū, & Dei pōtificē esse, antea didicimus: Libri huius
sequitur ut post illa omnia quę superius explicata sunt, eiūdē ad argumētū.
uentus tēpore ex ipsiis rursus propheticis prædictionib, ac testi-
monijs demōtremus, indeq; initū huiusce rei capiamus. Tempo-
rum enim quib; Christi aduentus futurus esset, signa euidentia hęc
fore, sacræ literæ nūciant. Quū tria insigniora uigerent apud He-
breos magistratiū genera, à quibus ḡs ipsa nomē & decus obti-
nebat, unū regium, alterū propheticū, tertiu pontificiū. Horū si Hebreos ma-
mul omnium dissipationem atque extremā euerſionē significare eo-
aduēt Christi adesse uaticināt: argumēta uero atq; iudicia eo-
rundem esse temporum, quum Moaico ritui finē inieictum, tum
ipsius Hierusalem templū, quod in ipsa erat, solitudinem, tum
itiā uniuersa Iudaicā genti ab inimicis atque hostibus iu-
gum

542 DE DEMONSTRATIONE EVANGELICA
gum seruitutis impositum. Sed alia præterea eorundem sub*ij*
ciunt signa temporum, abundantiam pacis, principatum re-
rum publicarum quæ à condito ævo fuissent per singulas gen-
tes atque urbes interitum, à simulacrorum cultu, quo plures sive
dij, sive dæmones colebantur, auerisonem, unius supremi opifi-
cis Dei cognitionem ac uenerationē. Hæc igitur uniuersa, quoru-
nihil quondam temporibus prophetarum erat, sub ipsius Christi
aduentum futura, diuina oracula prædicebant: que etiam cum
Cur Christus
tum se exhibet
Mun-
do cum uenit
set plenius
do temporis
Eph. 2.
Rom.
ipsi oraculis concordantia suum finem contigisse, haud ita mul-
to post demonstrabuntur. Cæterum cur non prius, sed nunc du-
taxat hisce extremis temporibus post longum multumq; æuum
Christus uidendum seipsum in uita præbuerit, causæ quidem an-
tea quoq; dicitæ sunt, ueruntamen etiam nunc paucis atq; in sum-
ma reperentur. Quum multis esset quondam, qui humanas ani-
mas obtenebrare, impietatis & amentiae squalor, & grauis qua-
dam à Deo alienatio omnem uitam hominum subegisset atq; oc-
cupasset, adeò ut ab agrestibus & immittibus feris nihil differre
homines uiderentur: tum neq; ciuitates, neq; respublicas, neq; le-
ges, neq; honestum quidquam aut uitæ conducibile nouerant:
neq; uero scientias ullas aut artes animo cōplectabantur: uirtutis
autem ac philosophie ne minimam quidem notionem tenebant
sed in solis desertis locis, in montibus ac speluncis & uicis degen-
tes uerabantur, & latronum instar eos qui propius accesserent in
uadebant: nec aliunde sibi uitium quærebant, quam ex eorum
oppresione, quos imbecilliores nacti essent. Idem porro neque
supremum Deum, neq; ullum religionis uerū modum nouerant:
sed solis quibusdā naturalibus notionibus instructi, existere qui-
dem in rebus diuinam quandam uim, Deumq; esse ac nominari,
& eam salutarem ac beneficā sentire appellationem, naturali qua-
dam doctrina fatebantur: ut uero non aliud quidquam putaret,
quam eum qui est supra omnem que cernitur naturam, nequa-
quam adduci poterat. Proinde nonnulli quidem eorum cultum
suum tribuerunt, ac seruierunt creature potius, quam creatori: alij
uero euanuerūt in cogitationibus suis, & obscuratum est inspi-
ens cor eorum, adeò quidem ut mutauerint gloriam incorrupti-
bilis Dei, in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, & uo-
lucrum: & quadrupedum, & serpentium. Itaq; mortuorum uiro-
rum quorundam potentium, aut etiam tyrannorum qui anti-
quitus fuissent, quum imagines pro simulacris erexissent, hisq; di-
uinum tribuerint cultum, tum deformia atq; impudica eorundem
facta quasi deorum gesta pulcherrima uenerari, theologis qui-
busdam

LIBER OCTAVUS.

busdam ritibus instituerūt. Qui igitur fieri potuisset, ut in talis-
tu uitæ degentibus, atq; in tanta profunditate malitia uerstantis,
sapientissimum atq; omnem uirtutem in se continens Christi uer-
bum, dum summam perfectamq; nunciāt philosophiam, accom-
modaretur: quapropter illos diuina omniaq; curans iustitia, qua-
si agrestem & nocentissimam sylvam attondens atq; amputans,
nunc quidem diluuijs, nunc autem incendijs castigabat: interdu-
uero eosdem mutuis bellis & cædibus & obsidionibus assiduis
tradebat: quippe quos ipsi dæmones, ipsi inquā illi deos suos
censebant, in furores bellorum quibus contra se inuicem grasa-
farentur, inflammaret. Ex quo fiebat, ut nullus inter se aditus ha-
varius cul-
berent finitimi, sed impermixta, incommunicabilisq; hominum es-
tus deorum
setillis temporibus uitæ paucos autem quosdam, ut in eiusmodi
statu, & facile numerabiles, quorum sacræ apud Hebreos oracu-
la meminerunt, Dei studiosos, amicosq; naçta, hos ipsos & respō-
sis alloquebatur, & ad diuinæ uisiones admittebat, eosdemq; in-
teriori quasi manu captiās curabat, & legibus, quas Moses fixerat,
cultiores reddebat. Sed ubi iam ex legibus que his ipsis data fu-
erant, atq; ex propheticis posthac disciplinis, in omnes homines
fragrantia cuiusdam instar profusis, quod superaret multoru*m* an-
ni dō appa-
ri-
mi mansuetiores euaserat, multisq; gentibus & ciuiles mores, & rū.
legū institutiones, cōstabat, uirtutisq; ac philosophie nomē apud
multos audiebatur, quasi prisca illa feritate desinēte, & agresti ini-
maniç uitio, in mitiorem iam tum cōmutato: ipse iam temporis
opportunitatem nactus, ipse inquam perfectorū cælestiumq; in-
stitutorū disciplinarumq; perfectus cœlestisq; magister, ueræq;
Dei ueritatem introductor Deus uerbum seipsum exhibuit, ad pre-
scriptum humanæ à se assumenda nature tempus, unamq; gen-
tibus uniuersis tā Græcis quam Barbaris, omni utiq; humano ge-
nere, patris sui clementiam pietatemq; nunciare tum cepit, & ad
unam cunctos homines in Deo adhortari salutem: ipsamq; uer-
itatem, ueræq; religionis lumen, necnon coeleste regnum ac semper
termæ uitæ promissionem omnib. ipse prior spondere ac parare.
Hactenus igitur hec dicta sint temporib. quā utiq; ob causam nō
iam diu, sed nunc demum, Christus Dei in omnes homines suū
lumen emiserit. Cæterum ad superiora redeentes, temporum ad-
ventus illius particulatim quæ, signa extiterint, cōsideremus, uan-
gelicasq; in primis de ortu eius uoces adnotemus. Matthæus igi-
tur tempus quo ille in corpore humano uideri cepit, in hūc mo-
dum narrat: Cum esset inquit, natus Iesus in Bethleem Iudeæ, in
diebus Herodis regis. Et paulo post audies, inquit, quod Arche-
laus

Christus quando ex uirgine natu.
LUC. 3.

544 DE DEMONSTRATIONE EVANGELICA
laus regnaret in Iudea pro Herode patre suo. Lucas autem quo tempore ille & docere & seipsum ostendere coepit demonstrat, ubi ait: Anno XV.. imperij Tyberij Cæsaris procurante Pontio Pilato iudeam, tetrarcha autem Galilææ Herode, Philippo autem fratre eius tetrarcha Itureæ & Trachonitidis regionis, & Lysania Abilæum tetrarcha sub principibus sacerdotum Anna et Caiphæ: His igitur si Jacob prophetia quæ est apud Mose apponamus, operæ precium fecerimus, quæ in hunc modum se habet.

In librum VIII. Argumentum.

VNICO Syllogismo, totius octaua libri argumentum, in huc modum comprehendere, ector candidus poterit. Mesiām venire, stante Mosaica Politia, post exactas LXX, hebdomadas, de quibus Daniel edocuit Angelus, & pōtaquam sceptrum à Iuda ablatum fuit, ut est in prophetia Iacobi Patriarchæ, quam Moyse Gen. 49. descripsit. Atqui hæc omnia præterire, & iuxta prophetarum oracula Iudeis reictis, ad Gentes regnum Dei translatum est. Ergo certissimum est Mesiām exhibuit esse mundo, & non aliis Iudeis expectandum. Hanc demonstrationem & pacificam scriptura testimonijs munis undiqua & confirmat Eusebius, & luculentia expositione, prophetiam Iacobi Patriarchæ de Christo & eius aduentu: Oraculum Danielis de 70 Hebreis, Zacharie uaticinium de urbis & templi excidio, & alia scriptura loca illuftrat. Hec paucis annotare libuit: cetera non posse habent Scholijs.

Quemadmodum quibus temporibus regnū apud Hebrewos defecit, idem gentiū instabili ex parte statio quod sane etiam factū est sub ipsam Salvatoris nostri aduentu. Demonstratio. I.

Gen. 48. Vocabit autem Iacob filios suos, & dixit: Congregamini, ut annunciete vobis quid euenterunt sit in diebus novissimis: cōgregamini, & audite filii Iacob, audite Irael patrem uestrum. Deinde ubi prioribus filiis alia alii criminis obiecitur, tanquam qui ob suam ipsorum culpam, eo quod nunc dicendum est oraculo indigni euasilient, quanto coram tanquam ei qui reliquos fratres probitate uite anteiret, hæc futura prædictum: Iuda telaudabit fratres tui. Manus tua in tergo inimicorum tuorum adorabunt te filii patris tui. Catulus leonis Iuda, de germine filii mihi ascendi, recumbens dormiuit ut leo, & ut catulus. Quis excitat ipsum? Non deficit princeps de Iuda, neq; dux de femorib; eius, donec ueniat que ipsi reposita sunt, & ipsa expectatio gentiū. Considera quælo primū, quænam ea esse dicat que ipsi reposita sunt: & uide nū ea sint, quæ ad Abraham & ad ueteres eidem similes patres, de uocatione gentiū Deus olim canens respöderit. Scriptum igitur est, quemadmodum ad Abraham Deus dixerit: Et eris benedictus, & benedicam benedictibus tibi, & maleficentibus tibi maledicam & benedicentur in te omnes tribus terra. Et rursus: Abraham uero, inquit, futurus est in gentem magnam & multam, & benedicentur in ipso omnes gentes terra. Sed etiam ipsi Isaac simili in hunc modum respondet oraculo: Et multiplicabes semen tuum sicut stellas cœli, & benedicentur in semine tuo omnes gentes terra. Ipsi itē Iacob olim talia dicta sunt: Ego Dominus Deus Abraham patris tui, & Deus Isaac, et cetera. et bene dicetur in te omnes tribus terra. Et alias dixit ad ipsum Deus: Ego Deus tuus, crede & multiplicare gentes & congregations gentium egredientur de te & reges lumbis tuis egredientur. Cū iam multa de uocatione gentium oracula Iacob antea percepisset, & liberos mares duodecim numero gentiū esset omnibus illis extremo suo tempore conuocatis, circumspiciebat, de cuius illo rum propagatione diuina oracula finem suū efflent acceptura. Deinde cum tribus primis crimina propria obiecisset, docuit deinceps quemadmodum propter sceleram, que ipsi auli fuerat, nō in ipsis copienda essent, que in prioribus oraculis

Gen. 12. Gen. 26. Gen. 28.
Gen. 12. Vocabit autem Iacob filios suos, & dixit: Congregamini, ut annunciete vobis quid euenterunt sit in diebus novissimis: cōgregamini, & audite filii Iacob, audite Irael patrem uestrum. Deinde ubi prioribus filiis alia alii criminis obiecitur, tanquam qui ob suam ipsorum culpam, eo quod nunc dicendum est oraculo indigni euasilient, quanto coram tanquam ei qui reliquos fratres probitate uite anteiret, hæc futura prædictum: Iuda telaudabit fratres tui. Manus tua in tergo inimicorum tuorum adorabunt te filii patris tui. Catulus leonis Iuda, de germine filii mihi ascendi, recumbens dormiuit ut leo, & ut catulus. Quis excitat ipsum? Non deficit princeps de Iuda, neq; dux de femorib; eius, donec ueniat que ipsi reposita sunt, & ipsa expectatio gentiū. Considera quælo primū, quænam ea esse dicat que ipsi reposita sunt: & uide nū ea sint, quæ ad Abraham & ad ueteres eidem similes patres, de uocatione gentiū Deus olim canens respöderit. Scriptum igitur est, quemadmodum ad Abraham Deus dixerit: Et eris benedictus, & benedicam benedictibus tibi, & maleficentibus tibi maledicam & benedicentur in te omnes tribus terra. Et rursus: Abraham uero, inquit, futurus est in gentem magnam & multam, & benedicentur in ipso omnes gentes terra. Sed etiam ipsi Isaac simili in hunc modum respondet oraculo: Et multiplicabes semen tuum sicut stellas cœli, & benedicentur in semine tuo omnes gentes terra. Ipsi itē Iacob olim talia dicta sunt: Ego Dominus Deus Abraham patris tui, & Deus Isaac, et cetera. et bene dicetur in te omnes tribus terra. Et alias dixit ad ipsum Deus: Ego Deus tuus, crede & multiplicare gentes & congregations gentium egredientur de te & reges lumbis tuis egredientur. Cū iam multa de uocatione gentium oracula Iacob antea percepisset, & liberos mares duodecim numero gentiū esset omnibus illis extremo suo tempore conuocatis, circumspiciebat, de cuius illo rum propagatione diuina oracula finem suū efflent acceptura. Deinde cum tribus primis crimina propria obiecisset, docuit deinceps quemadmodum propter sceleram, que ipsi auli fuerat, nō in ipsis copienda essent, que in prioribus oraculis

LIBER OCTAVUS. ROMÆ. 80. 345.

oraculis evenia continebantur. Cum autem uenisset ad quartum qui Iudas Quarex fuit, tum uero oraculum quod ipsi olim responsum fuerat, Reges de lumbis Iuda olim cecidit. Confitat enim quemadmodum de tribu Iuda regium genus extiterit Christus.

& simul Dei responsa gentiumq; promissa quibus instant temporibus ostendit. Atq; ex eo proditum est docuit eum, qui esset omnibus gentibus cunctisq; tribubus terra similis ipsi Abraham benedictionis autor futurus.

Hec igitur uniuersa fuerunt que ipsi Iuda reposita erant, ea uidelicet quæ de ipsis gentibus olim responsa fuerant, & illud, Reges de lumbis tuis egredi ent: quare etiam reliquis fratribus antepositus, regiam ipsam, caterisq; il-

lustriorē tribum fortius est. Continuo enim in totius populi ordinatione il-

plus Moysi temporibus, reliquis tribubus hanc præfere imperat Deus. Scriptum est enim: Et locutus est dominus ad Mosem & Aaron, dicens: Singu-

Tribus Iuda prerogativa
li per turmas, signa, atq; uxilla & dona cognationum suarum, castramē-

tent filii Irael in conspectu Domini per gyrum tabernaculi testimonij: & castramētantes primi ad orientem, acies castrorum filiorum Iuda, tū copijs suis. Ac deinceps in ijs quæ ad innovationem tabernaculi referuntur, dixit

Dominus ad Mosem: Princeps unus per singulos dies offeret munera. & fu-

ntofferens primo die munus Iuda, Naason filius Aminadab, princeps tribu Iuda. Et in libro Iesu Nau, quum terra promissionis forte cæteris tribubus

distributa esset, sine forte omniumq; prima tribus Iuda propriam terræ partem

acepit. Sed etiam post mortem Iesu rogauerunt filii Irael in Domino dicentes. Quis ascendat ante nos contra Chananaem, & erit dux belli in eum?

Et dixit dominus: Iudas ascendat ecce dedi terram in manus eius. Planè igitur omni Irael præesse tribum Iuda Deus in his verbis iubet. Quocirca de-

inde scriptum est: Et ascendit Iudas, & tradidit dominus Chananaem & Phe-

retum in manum eius. Et rursus: Et bellaverunt filii Iuda in Hierusalem, et comperhenderunt eam, & descenderunt filii Iuda in Chananaem. Et rursus:

Etabit Iudas cum Simeon fratre suo. Et deinceps: Et fuit dominus cum Iuda, & possedit montem. Et post haec: Et ascenderunt filii Ioseph ipsi quoq; in Bethel, & Iudas cum ipsis. Itaq; quum in libro ludicum diuersis temporib.

(tametsi diuersarum tribuum esse uidebantur) iudices populo præsident, tri-

bus tamen Iuda in uniuerso totius gentisdux erat: id ipsum uero tempori-

bus David succellorūq; eius multo magis, quippe quæ plane de tribu Iuda illi existeret, & regnum usq; ad Babyloniam ipsorum cladem produxerint,

postquam cladem iis qui de illa seruitute in patriam terram reversi sunt, rur-

fus prefuit Zorobabel Salathiel filius de tribu Iuda. Inde etiam scriptura quæ Paralipomenon dicitur, duodecim tribuum Irael iterum generis enarrans,

ab eo que est ipsius Iuda fecit initium. Ergo ipso ordine sequitur, ut etiam posterioribus temporibus fateamur, eandem tribum reliquis præfuisse, quæ uis in parte aliqua uarii diuersisq; populo præficerentur: quorum sigillatum

genus solita diligentia enarrare nequaquam nos possumus, propterea quod nullus amplius fertur diuinus liber, qui ex illo usq; ad tempora Saluatoris

Prerogativa
nostri narrationem continuauerit. Veruntamen & fama & ratio dictabit, du-

ras tamdiu tribum Iuda, quandiu tota gens libertate & suis legibus utens, de-

sub domesticis principibus ducibusq; uia egerit. Porro hoc illis cōtigit ab iniō ufo ad tempora Augusti, in quibus quum Saluator noster Iesus homi-

nus se uidendum præbuerit: tum uero in seruitutem Romanis uniuersa-

Mm Achaz

Achaz & Ezechia, qui in Iudea regnarunt, prophetiam suam contextit, similiter Osee Amos uero in diebus Ozias regis Iuda, & in diebus Iesu filii Ioseph regis Israel, & Sophonias in diebus Iosias filii Annon regis Iuda, similiter Hieremias. Sed ubi deficit princeps de Iuda, & dux de femoribus eius, cum expectatio gentium, de qua propheta locuti fuerant, iam per Christum uitam esse illustrata, non amplius reges Iuda censeri, neque duces Israel copere, sed his ipsis quemadmodum prophetiae significauerant, sive certo & finto tempore deficientib, primus quidem Augustus, secundus autem Tiberius, & aliam & Iudaicam gentis nuncupati sunt reges, nec non alij secundum hos ipsos Iudaeos procuratores arcj tetrarcha, quib, adnumeretur Herodes, a Iudaorum genere, ut iam ante dixi, alienus, qui etiam ipse a Romanis Iudeorum principatum accepit. Cum haec tenus hec obseruauerimus, tempus iam ipsis prophetiae contemplatione attингere, Iuda te laudabunt fratres tui, cum duodecim omnino eslen filii Iacob, eorum quartus fuit Iuda, quemadmodum antea diximus, unus etiam ipse de principib, tribuum genus Hebreorum: sed quod non ipsum illum respiceret ea, que quasi ad ipsam aperte dicta sunt, si planissime intellexerint, qui verba diuinæ scripture diligenter attenderint, & in primis ea que in sermone Iacob continentur, ad filios dicentis: Vocauit autem Iacob filios suos, & dixit: Congregamini, & annunciate uobis quid euenterunt sit uobis in diebus nouissimis: congregamini, & audite filii Iacob, audite Israel patrem uestrum. Planè enim in his pollicetur se prædictorum eis que ipsis euenterunt sicut longo post tempore, & ut ipse ait, in nouissimis diebus, præterea illa ipsa, que quasi ad Iuda dicta sunt, nullum modum illi primo uero accommodari possunt. Non enim fratres sui Iudam illum laudauerunt: etenim pro quib, tandem præclaræ gemitis debuerunt hoc facere, sed ne adorarent quidem illum filium patris sui. Longe autem magis oracula conueniret, si ipsi Ioseph dictus esset: quandoquid hunc ipse Iudas unicus reliquis fratrib, adorasse perhibetur: tametsi id ipsum ante huius prophetiae uerba posthac enim ne ipsis quidem Ioseph tale quicquam contigisse, ac multo etiam ipsi Iuda minus, historia significaret. Et illud Recumbens autem domi uisti ut leo, & ut carthus: maiorem sanè postulauerit contemplationem quam ea si quis Iuda respiciat: Quintam illud quod antea dictum est, Non deficit princeps de Iuda, neque dux de femoribus eius, donec ueniat que ipsi reposita sunt, & ipse expectatio gentium: tempora mihi significare uideatur, eius de quo propheta loquitur, aduentus. Hoc enim, inquit, non erit, donec illud euenerit: neque enim pittis delinquent in Iudaica gente principes ac duces quam gentium ueniat expectatio, & que reposita sunt ei, de quo propheta loquitur. Haec autem interpretans Theodotion, ab ipsis Septuaginta non differit. Aquila uero in hunc modum exponit. Non suscitabitur sceptrum de Iuda, & qui ex quo cognoscet de medio pedis eius, donec ueniat, & ipsi congregatio populorum. Vbi cu[m] dicitur, Non deficit princeps de Iuda: hoc itē non de ipso illo primo Iuda oportet accipere: sicut nec illud, Iuda te laudabunt fratres tui, nec quæ sequuntur, ad eundem illum referri possunt: multis enim scilicet principes ac duces in Iudaica gente exirent, qui de illis uiri generi profecti non sunt. Primus namque ipse Moses dux populi fuit, qui non de Iuda sed de Leui natus est: inde de Iesu, de tribu Ephraim: post quæ præfuit Debora, de tribu item Ephraim: & Barac, de tribu Neptenthalim: post quem Gedeon, de tribu Manasse: inde filius Gedeon, & post huc Thola, de eadem tribu: postea Esebō, ex Betheleem: & post huc Aīlō, de tribu Zabulō: hunc secutus est Abdon, de tribu Ephraim: deinde Sampson, de tribu Dan, postea cō sine principe essent, præfuit ipsi Eli sacerdos de tribu Leui. Hi cūcū iudices Reges, qui iudicabant Israēl, non de genere ipsius Iuda, sed ex diuersis tribubus ex alia aliis

alii alii oriundi, & qui post hos primus apud eos regiam dignitatem accedit. Saul, de tribu fuit Beniamin. Quomodo igitur illud: Non deficit princeps de Iuda, neque dux de femorib, eius (ut quispiam fortasse putauerit) ad principes de tribu Iuda ac duces referetur, quādo uidentur ex quo tempore mortuus est Iacob totis propemodum mille annis, nō ex una tribu ipsius Iuda præfecti, sed ex alia aliis usq[ue] ad tempora David: quod si post tam multis & David, & qui ipsi David in regno apud Iudaicā gentem succellerunt, de tribu Iuda natu sunt: clementer tamē tibi est, quod hi ipsi ne totos quidē quin gentes annos totius gentis regnum obtinere potuerūt, sed triū dūtaxat tribuum, ut ne harum quidē solidarum: quippe cum eisdem temporib, alij quidē in parte gentis ampliore, & in totis nouē tribub, regnauerint. Nam post mortem Solumonis, cum tota gens ab Iuda diuisa fuerit, ipsius David succellores triū, ut dicebam, tribuum, ac ne harum quidē solidarum, in Hierusalem reges fuerūt usq[ue] ad Babyloniam cladem. Idem uero in temporib, in ciuitate qua vocatur Samaria, nouē tribuum, duces nō de tribu Iuda, sed ex alijs alij exirent: quorum primus Hieroib[us] fuit, de tribu Ephraim, ac deinceps qui hunc fecuti sunt: ut ne medijs quidē temporib, à David usq[ue] ad tempus quo in Babylonem captiuū duci sunt, ulli de tribu Iuda uniuerse genti præfuerint. Porro autem quid dicendum, quemadmodum post reditum regnum de Babylonie rursus quingentis annis amplius usq[ue] ad Christi ortū uixit Babylone. In eo statu ciuitatis uterū, in quo soli optimates re administraverint, post reditum nullus rex de tribu Iuda. utiq[ue] toti genti imperantibus, quorum nullus planē de tribu Iuda ortus est: ut iam ex omnibus perfici posset, non ad primum illum Iudam, nec ad illius succellores referendum esse oraculum illud, dicens: Non deficit princeps de Iuda, neque dux de femoribus eius: sed ea qua ad hunc locū pertinet, uno dūtaxat modo constare posse, si secundū ea qua prius a nobis de tota tribu expedita sunt, hac ipsa intelligenda esse dixerimus. Hæc enim tribus ab initio & ab ipsius usq[ue] Mosi téporibus, uniuersa gentis dux fuit: itaque secundū huius principatum, utpote quidē Deus cæteris ab initio præfecit, & ipsa regio etiam nunc ab ea ipsa tribu, Iuda, & uocabulum obunet, et omnis illorū contentus Iudeorum appellatur. Sic igitur intelligamus quod dictum est, tanquā si manifestius dixisset. Non desinet toti genti præesse tribus Iuda, ut Symmachus: Non auferetur, inquit, potestas de Iuda: sic uti qui iuriis cuiusdam amplioris, & principatus autoritatem eius que postea futura esse trib. Iuda, nobis intelligendā propens. Huius enim neque sceptrū, ut Aquila inquit regis porro principatus lignum hoc erat: neque potestatem, ut Symmachus, sublatū iri uaticinatur. Donec ueniat, inquit, cui repositum est, atq[ue] ipsum for expectationem gentium. Sed quam tandem expectatio nem, nisi de qua olim & ipsi Abraham, & ijs qui Abraham secuti sunt patriarchis, oracula reddita sunt: Primum igitur admirari operæ preciū fuerit, quid ita, quum duodecim Hebreorum tribus essent, a nulla alia nisi ab una ipsius de iis a tribu Iuda, gentis etiam nunc appellatio usurpetur. Quod ego quidē nō ab aliud Iuda magis contigile arbitror, quam ob ipsius prophetia oraculum, quod uni tribui Iuda denominat principatus dignitatem attribuit. Quin etiam patria ipsorum terra, eadē tur de causa Iudea appellationem sortita est. Cur enim quidē quum duodecim fuerint, non ab eorum primo Ruben gens eorundem appellata est: cū praesertim natu maximis potiores in lege diuina haberentur: Cur non item Leui, qui & ætate, & facie functionis honore Iuda anteibant? cū uero ipsi Ioseph quondam nō modò Aegypti uniuerse, sed etiam suorū imperium obtigerit, cumq[ue] ab illo oriundi multis post seculis diu admodum, totis eius gentis non uenit tribub, præfuerint, cur non ab eo potissimum tota gens, ipsaq[ue] regio non men accepit: quandoquidem ob eos iplos, quos ab Ioseph oriundi dixi.

mus, longe honestus, probabiliusque erat, totam gentem, totamq; regionem à primo illo ipsorum parente denominari: denique prater hos omnes quis non concedat, meritò illos à Beniam in fuisse denominandos, cuius posteri, tribu beniam um fuit, & quod in sanctissimum Dei templum erexitur, in fortem concepcionem credit. sit attamen neque ab harum aliqua, neque à reliquarum, sed ab una ipsius luda tribu totius gentis ac regionis appellatio ducta est, sicut prophetia predixerat. Sic sane illud. Non deficit princeps de luda ad ipsam tribum à nobis relatum est, & hoc uno duntaxat modo oraculi ueritas locum habet. Namq; à Mosis usq; temporibus deinceps non defecerunt particulares quidem ipsorum principes, qui ex diuersis, ut dictum est, tribubus genti præfuerint: in uniuersum autem trib. luda, qua totois gentis principatum tenuerit. Exemplo ito quod nunc dictum est, tibi pertinet liquebit. Ut enim in Romano imperio singularium procuratores, & praesides, prætoresq; & castrorum praefecti, & qui omnes dignitate antecepunt reges, nō omnino omnes de ipsa Romana urbe capiuntur, neque de Rem siue Romuli genere, sed ex innumerabilibus aliis alio nationibus, omnes tamē reges, & qui post ipsos secundo loco principes, praesidesq; habentur, Romanorum appellatione notantur, & Romanorum denominantur imperium, & eandem denominacionem in uniuersum omnes magistratus attingunt: sic etiam in rebus Hebreorum constitutre intelligerec; oportet, tanquam una quidem in uniuersum trib. luda, totam gentem de suo nomine illustrem reddiderit: particulares vero duces ac reges ex diuersis exiterint tribub. qui tamē communis illa lude appellatione honorem acceperint. Non alio ergo quam ad totam tribum referatur illud quod à prophetā dictum est, luda te laudabunt fratres tui. Non ueritatem illam tanquam prærogatiua munus consecutam, honore ceteris tribub. esse anteponendam. & quoniam princeps fuit in bellis, & solia apparatus præliorum aduersus hostes genti sua uniuerso præfuit, meritò deinceps ad eandem illud quoque dicitur. Manus tua in tergo inimicorum tuorum. Deinde proprius principatum, propterq; regiam dignitatem, catulus leonis esse dicitur. Gloriam igitur sibi tribuens hic tum generis princeps, tum etiam prophetā huiuscemodī tribus dignitatem, adiungit quod sequitur. De germine filii mei ascendisti. Illud autem, Recumbens dormiūisti ut leo, & ut catulus leonis: eiūdem trib. magnificum animi ingenium & confidens ostendit, quod que nullis extrinsecus in gruentib. rebus concutiatur: & quidrum intrepidum le probeat, tū contemptu habeat inimicos. Illum uero hoc modo se habentem, ac potius ipsam tribum que huiusmodi sit, quis, inquit, excitatib; ubi cum magnum quandam & admirabilem & raram, & spectaculo difficilem fore significauerit eum, qui sit huiuscemodi tribum de sede excitatus, deinceps principatus gradu ac dignitate exturbaturus, tum demum quisnam hic sit, nos admonet: docetq; hūc illum esse, qui expectatio gentium sit futurus, qui uidelicet à prophetā non prius inter homines uidendus prædictur, quam & princeps deficiat, & dux amoueat, & de principatu exturbetur trib. luda. Ceterum quis nam quoque alias hic sit, quam Saluator & Dominus noster Iesus Christus: in cuius ortu, sicut proxime exposita prophetia uolebat, ex ludaq; ex quidem defeccerunt principes ad duces qui genti præderent: ipsa uero trib. luda una cum tota gente, principatu ac regno, quod ab initio obtinuerat, spoliata, Romanis etiam nō dominantibus, ex illo ad huc usq; diem famulatur, qui unā cum reliquo gentibus etiam Iudeos subegere. A quibus item Herodes primus externo genere ortus, & imperator Augusti, & Romanis senatus autoritate rex declaratus est. Fuit igitur Antipati filius hic Herodes. Ipse uero Antipater Ascalonita ab eorum necio quo or-

Herodes Ascalonita unde natus.

549
quo ortus, qui in templo Apollinis uerlantes, sacri feruū appellabantur. Qui cum uxorem duxisset quandam, cui nomen quidem Cyprinæ, genu uero ex Arabia, Herodē creauit. Hic igitur primus tali genere natus, Hyrcanum qui ultimus ex successione ac serie pontificum, iudicis præfuit, & in quo domesticus ludaicæ gentis principatus defecit, necatum tollit de medio. Isq; primus, ut dicebam, externo genere ortus, Iudaicorum rex est appellatus. Huius ergo temporibus cū Iesus Christus esset natus, Iudaicis dignitas sublatum est Iudaicorum & imperium, & regnum: completa est proxime exposta prophetia. Non deficit princeps de luda, neque dux de femoribus eius, donec ueniat quae reposita sunt ei. Hunc autem dicit futurum non ludaicæ gentis, sed gentium expectationem. Quoniam igitur reposita erat illa genti ^{Cenitum ex} uocacionis expectatio, quae ex oraculo ipsi Abrahe promissa est, cum ex ^{peccatio.} ludaica gente iam defecissent & principes & duces, translatumq; ab ea esset imperium in Romanos, & in illum Herodem de quo dictum est, meritò rem pora quibus Iudaicorum principes defecissent, Lucas Euangeliſta significas, initium doctrina Christi narrat factum esse in anno x v. imperij Tiberij Cesaris, procurante Pontio Pilato Iudeam. Matthæus quoq; eandem rem inueniens notat. Nam ortu Domini ac Saluatoris nostri descripto, deinceps adiungit: Cum autem Iesus natus esset in Bethlehem Iudeæ, in diebus Herodis regis, ecce Magi ab oriente uenerunt Hierosolymam, dicentes: Vbi est qui natus est rex Iudeorum? in quo plane ostendit & externi hominis in illos imperium, & exterum gentium à Deo uocationem. Eodem enim tempore & externi Iudei in perabant, & Christum Dei, de quo propheta locuti fuerant, externi ab orientis partibus præfecti, & cognoverunt, & adorauerunt. Ergo plane in his finem suum contingens prophetia Iacob, apparet quem admodum completa sit, cum ad extrellum sui status Iudaicæ gens uenisset, sicut ipse quoq; ad suos filios cecinist, cum dixit: Congregamini ut annuncietis uobis quia uenturum sit uobis in extremo dierum. Nos enim extremos intelligentius dies, extrema status Iudaicæ gentis tempora. Ceterum, quid tandem illi erenturum fuit: nempe defecitus honoris Iudeæ, uniuersa eius gentis sublatio, quietes & terminatio dictum eiusdem, tribus ipsius principatus, regieq; dignitatis dissipatio, Christi imperium & regnum, non quod in Irael, sed quod in omnibus gentibus dominaretur, iuxta illud. Et ipse expectatio gentium. Sed quis non plane fateatur, omnia haec in Saluatoris nostri adiuentu completa esse? siquidem qui ante Christi ortum domesticis principibus ac ducibus, & soleribus diuinarum lectionum auditoribus, suis item propriis regibus & pontificibus, & prophetis gloriantur, quaeq; olim regalis cum esset, tum suos hostes artiq; inimicos superbarat, tum suæ gentis uniuersæ principes & duces exiliebat tribus Iudea. Postremo, quicunq; inter illos quoniam excellebant, ex illo ad hunc usq; diem Romanis tributarij facti, parent ac seruit. Plane enim Christus Dei uidendum se præbuit. Atq; ex illo quae dicebatur expectatio gentium, omnibus gentibus palam nunciata est. Aut dicat mihi aliquis, utrum in aduentu Iesu Saluatoris nostri, quecunq; apud Hebreos maiestatem aliquam haberent, nec non mater ipsorum ciuitas una cum populo, & eo quod in templo celebrabatur sacrificio, cumq; domesticis duceb; ac principibus non defecerint, & utrum que in spe posita erant, gentiumq; quae in rotu orbe essent, expectatio, ex illo tempore apparuerint, quando enim ea que Domino reposita erant, uenerunt. Sed quae tandem haec habenda sunt, nisi ea quea consuet oraculum illud? Iuda te laudabunt fratres tui, manus tua in tergo inimicorum tuorum: catulus leonis Iudea, de germine filii ascensisti, recumbens dormiūisti ut leo, & ut catulus leonis, quis excitat eum? hac enim alio sensu ea sunt, Quae illi reposita erant: quae ipsa quoq;

M m 3 iam

Oracula tri- iam tempus est ut contempleremur, si hoc primum attendentermus diligenter, uarijs diuersisq; Christum nominibus diuina oracula appellare contuefuis-
se. Nam modo illum vocant Iacob: Iacob puer meus, suscipiam eum, Israel
benunt Chri- electus meus, suscepit eum anima mea, iudicium gentibus proferet. & quæ
sto uaria no- sequuntur, quibus ad extremum illud additur, Donec ponat in terra iudici-
mua.

Oracula tri- iam tempus est ut contempleremur, si hoc primum attendentermus diligenter, uarijs diuersisq; Christum nominibus diuina oracula appellare contuefuis-
se. Nam modo illum vocant Iacob: Iacob puer meus, suscipiam eum, Israel
benunt Chri- electus meus, suscepit eum anima mea, iudicium gentibus proferet. & quæ
sto uaria no- sequuntur, quibus ad extremum illud additur, Donec ponat in terra iudici-
mua.

2. Tim. 2. Oracula tri- Domini nostri de tribu Iuda ortu esse. Huic igitur lude, si secundu senten-
Rom. 1. Rom. 1. tia interpretetur, reposita erant illa, quæ in prophetia continentur. Sed quænam haec fuerunt? primum quidem, quod à fratribus esse laudandus. Dein de quod manus in tergo inimicorum suorum esset infectus. Postrem quod adorandus à filiis patri sui, quae etiam suum finē consecuta sunt, quo tempore, dum admirabiles uirtutes, & prodigiosa miracula ederet, admirati onerat, & laudabatur, & adorabatur suis discipulis, & apostolis, quos etiā fratres uocare non gratauit, dum in Psalmo sic dicit: Annuntiabo o nō meum fratibus meis, in medio ecclesie laudabo te. Dum autem Maris & te-
Ivan. 20. liquis mulieribus imperat, ut quæ bona uiderint nō cident, quasi fratrib. nun ciati imperat. Nunciate, inquit, fratribus meis, quod ascendendo ad patrem meum, & patrem uestrum: Deum meum, & Deum uestrum. Sic fane illum fratre miraculorum gratia tanquam admirabilem uirū duntaxat ab initio laudabant: quippe qui unum aliquem de propheticis, ut uerisimile est, illum esse suspicarentur. Sed ubi interim admirabiles, & omnem fidem superantes illius actiones intuentur, & quemadmodū inimicum & ultorem, mortemq; seculi huius dominam, unā cum reliquis inuisibilibus & inimicis potestatis bus fuisse illis: tum uero Deum illum esse credentes, adorauerunt: manus autem Saluatoris nostri in tergo inimicorum suorum fuere, quot tempore uero dicere omnes actiones suas, & uirtutes, & gesta prodigiosa, ad delendos de mones & malignos sp̄iūtus intendebat. Quinetiam cum manus suas expan-
disset in cruce, tum quoq; manus eius, fugientibus inimicis, & eidem terga-
dantibus in tergo inimicorum fuerunt: magisq; etiam cum patri redditio ipsi ritu, & sua carnis expers, & eo quod assumpferat corpore nudatus, qui ipsa vita erat, ad loca inimicorum descendit, ut & mortem, & reliquias quæ ad- uerteret ipsum surrexerant potestates, dissiparet: quas quidem uerisimile est communet quendam hominem, ac reliquis similiem ratas esse illum, itaque circum eundem stetisse, & quasi unum de multis adortas: atq; ubi prastan-
tiorem agnouerint, quā ut homo existimari posset, ac diuiniori natura præditum, & conueritas esse, & terga illi dedisse: contra quas immisit manibus diuinis suis & acutis sagittis, fugientes exegit, ut propterea dictum sit, Manus tua in tergo inimicorum tuorum. Quod si etiam nunc innumer-
abiles

551
rabiles Saluatoris nostri inimici eccliam eius uarijs occasionibus oppu-
gnare conacevit, attamen hos quoque inuisibili quadam manu, & sua diui-
na uirtute in fugam verit, ut de his item dictum sit illud: Manus tua in ter-
go inimicorum tuorum. Vbi uero iam, quod taliq; fuit, insignia illius ui-
ctoris præclaræ de hostibus recepit, tum uero illud complectum est, Adora-
bunt te filii patris tui: omnes uidelicet, qui in celo sunt angelii, spiritusq; in-
sensuientes, ac diuina potestates, nec non degentes in terra apostoli, & euangeli-
stæ, post quos quicunq; per ipsum, uni & soli uero patri Deo seipso
addixerunt, qui quidem ubi Deum uerbum Christum esse didicere, tum se il-
lum ut Deum adorare confessi sunt. Sed quoniam & ortus eiusdem & mor-
tis mysteria eadem prophetia complecti oportebat, merito post illa que iam
dicta sunt uaticinans Iacob, adiungit: Catulus leonis luda, de germine fili
mi ascendiisti, recumbens dormiisti ut leo, & ut catulus, quis excitabit eum?
Catulus itaq; leonis ipsum nominat, propterea quod de regia tribu sit na-
tus. De semine igitur David fuit ratione corporis. De germine autem, in-
quit, filii mi ascendiisti, quoniam de semine & radice eius, qui hec prædicebat
Iacob, puluila uitum prius quidem esset Deus uerbum, postea uero etiam
filius hominis si facilius, propter eam quam pro nobis aliū pli dispensatio-
nem. Post etiam mortem eiusdem significare illud, Recumbens dormiuit *etiam yepi-*
si ut leo, & ut catulus: ex quadam ipsius scripture consuetudine, que sua *uera*,
quadam propria consideratione, etiam mille alijs in locis mortem, dormitio-
nem, somniq; appellat. Illud autem, quis excitabit ipsum? de redito eius
a morte ad uitam cum admiratione dictum est. Siquidem excitandum ad ui-
tam illum plane nouit, qui ait: *Quis excitabit ipsum? cum admiratione uero*
interrogat, quis nam hoc facturus sit, atque illum excitaturus: ut sic nos ad
quærendum inuitet, quis nam hic sit, qui Dominum nostrum post suscepit
pro nobis mortem, a morte sit reuocatus ad uitam. Qui porrò hic sit ali-
us, quām uniuersi Deus & illius ipsius pater, cui soli tribuenda est Saluatoris
nostri uitam restituere, sicut scripture testificatur quæ ait, Quem pater
suscitauit à mortuis. Pro illo autem, Catulus leonis luda, de germine fili mi
ascendiisti, recumbens dormiisti: significantius Aquila convertit, Catulus
leonis luda, de captura fili mi ascendiisti cum flexillis cubuisse. Symmachus
*autem, Catulus, inquit, leonis luda, de ferarum capture fili mi ascendiisti, ge-
nibus flexis confirmatus es. Ex quibus uerbis planissime appetat ipsa de-*
*morte ad uitam restituiri, & ab inferis ueluti à quadam ferarum capture Sal-
uatoris nostri euasio. Quod uero illum dixerit & genua flexisse, & confirma-
tum esse, non autem cecidiisse, sī eo quidem quod genua flexerit, morte in te-
rim demonstrauit: quod autem sit confirmatus, non raptum est more alia-
rum animalium. Hac igitur omnia Christo prius reposita erant: quæ tamen
quandiu finem consecuta non sunt, tandem ludica gens stetit, ludorum
principes ad duces, exquisitiq; sapientes diuinorum de Christo ora-
eulorum interpres apud ipsos floruerunt. Postquam autem uenerunt quæ
ipsi ludus reposita erant, tum is in terra est uifus, qui à prophetis dictus erat
de semine ac stirpe eius, qui hac diuinauerat oriturus, recumbensq; ac sopi-
tus, uel, ut ait Symmachus, genibus flexis confirmatus est & surrexit, ma-
nibus in tergo inuisibilius atque intelligibilis hostium iniectis, eiusq;
fratres ac discipuli ante illum laudantes atq; admirantes, post ubi Deum
esse confessi sunt, etiam ut Deum adorauerint: tum uero illa ipsa completa
sunt, que ipsi reposita erant, ut propter hoc illud redditum sit oraculum,
Donec ueniant quæ reposita sunt ipsi. Cum enim ex illo ad hunc usque
diem, ea quæ ipsi reposita erant, ad finem peruererint, defecerunt quidem
principes ad duces ludorum, eisque supra caput gentium, principes collo-*